

מדינת ישראל
משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה

חוק ארגון הפיקוח על העבודה ותקנותיו

1954-חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד

חוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד-1954¹

פרק ראשון : שירות הפיקוח

1. הקמת שירות הפיקוח ותפקידיו-4

יוקם שירות פיקוח על העבודה (להלן **השירות**), שמתפקידו, -

(1) לפקח על קיום כל חיקוק שביצעו בידי שר העבודה והשר הטיל על השירות, בהודעה שפורסמה ברשומות, את הפיקוח על קיומו;

(2) לפקח על הבטיחות בעבודה (להלן - **בטיחות**), על הגיהות המקצועית (להלן - **גיהות**) ועל הרווחה במקומות שבהם עובדים בני-אדם לצרכי עסק או משלח-יד או במקומות המיועדים לכך, ולהדריך באלה את העובדים ואת המעבידים;

(3) למלא כל תפקיד אחר שיטיל עליו שר העבודה בשטח הבטיחות, הגיהות, הרווחה וסידורי העבודה.

2. מנגון השירות (תיקון: תשמ"ב)

(א) מנגון השירות יהיה מורכב ממפקחי-עבודה שימונו על ידי שר העבודה, דרך כלל או לענפי-פעולה מסויימים או לתפקידים מסויימים.

(ב) שר העבודה ימנה מבין מפקחי העבודה מפקח-עבודה ראשי (להלן - **מפקח עבודה ראשי**), סגן מפקח עבודה ראשי ומפקחי עבודה אזוריים (להלן - **מפקח-עבודה אזורי**). מפקח עבודה ראשי רשאי לאצול מסמכויותיו על-פי כל דין לסגן מפקח עבודה ראשי או למפקח עבודה אזורי.

(ג) הודעה על כל מינוי לפי סעיף-קטן (א) ו-(ב) ועל מענם של מפקחי-עבודה אזוריים תפורסם ברשומות; ורשאי השר לקבוע בהודעה את המרחב שיראוהו בתחום-פעולתו של מפקח-עבודה אזורי.

3. סמכויות מפקח עבודה (תיקון: תשמ"ב)

בנוסף לכל סמכות הנתונה למפקח עבודה בכל חיקוק, נתונות לו לשם מילוי תפקידיו סמכויות אלה:

(1) להיכנס בכל עת לכל מקום שיש לו יסוד להניח כי מועבדים בו בני אדם, או שהם עומדים להיות מועבדים בו, או נעשית בו, עבודה לצרכי עסק או משלח-יד (להלן בפרק זה - **מקום-עבודה**);

(2) לבדוק במקום-עבודה את סדרי העבודה ואת סידורי הבטיחות, הגיהות והרווחה, ובין השאר גם את המיתקנים, המכונות, הציוד ותהליכי העבודה;

(3) לברר את הסיבות והנסיבות של תאונות-עבודה;

(4) לחקור - בין לבדו ובין בפני אדם אחר - בכל ענין שהוא מתפקידי השירות, כל אדם הנמצא במקום-עבודה, וכל אדם שיש למפקח יסוד להניח שהוא עובד או עבד במקום-עבודה, אך לא יידרש אדם לתשובה או לעדות העלולות להפילו; מפקח-עבודה רשאי לרשום בפרוטוקול את תשובותיו והודעותיו של הנחקר, ודין הפרוטוקול כדין הודעה שנרשמה לפי סעיף 2 לפקודת הפרוצידורה הפלילית (עדות), והסעיפים 3 ו-4 לאותה פקודה חלים עליו;

(5) לבדוק כל פנקס, תעודה, דין-וחשבון או מסמך אחר, שניהולם, קיומם או הגשתם היא חובה על פי חיקוק שביצעו בידי שר העבודה, ולהעתיק מהם;

(6) ליטול דוגמה של מוצר, מוצר ביניים או חומר גלמי, לאחר שהודיע על כך למחזיק במקום העבודה, וכן לצלם כל חומר, מיתקן, מכונה, מבנה או תהליך עבודה;

(7) באישור מפקח עבודה אזורי, להורות למחזיק במקום העבודה לערוך בדיקה שיוורה עליה, של מוצר, מוצר ביניים או חומר גלמי, ולמסור לו את תוצאות הבדיקה תוך תקופה שיקבע המפקח.

(8) להיות מלווה על ידי שוטר, אם יש לו יסוד לחשוש להפרעה בביצוע תפקידו.

4. העתק דינים וחשבונות

לא ימסור מפקח-עבודה העתק של דין-וחשבון שערך, או קטעים ממנו אלא על דעת מפקח-העבודה הראשי.

5. עזרת מומחים

היה מפקח-עבודה סבור, כי שלומם או בריאותם של בני-אדם העובדים במקום-עבודה נתון בסכנה מחמת העבודה או תהליכה, מחמת מצב המכונות או המתקנים או הציוד, או מחמת דרך השימוש בהם, או מכל סיבה אחרת, רשאי הוא להביא מומחה מקצועי לאותו מקום על מנת שיעשה בפניו את הבדיקות שהוא עצמו רשאי לעשותן.

6. צווי בטיחות (תיקון: תשמ"ב)

(א) שוכנע מפקח-עבודה אזורי, בין מפעולות עצמו ובין על סמך דין-וחשבון של מפקח-עבודה, כי טיבם, מבנם או מקומם של מכונה, ציוד, מתקן או חומר המשמשים או העומדים לשמש במקום-עבודה יש בהם סכנה לשלומם או לבריאותם של אדם, או כי תהליך או מעשה פלוני או מחדל פלוני במקום-עבודה מסכנים שלום אדם או בריאותו, רשאי הוא לעשות, בצו, אחד מאלה:

(1) לאסור את השימוש במכונה, במתקן, בציוד או בחומר או בחלק מאלה כמפורש בצו או לאסור את השימוש עד שהורחק

מאלה כמפורש בצו או לאסור את השימוש עד שהורחק גורם הסכנה וניתן על כך אישור מאת מפקח-עבודה;

(2) לחייב את המחזיק במקום העבודה לנקוט, תוך הזמן הנקוט בצו, אמצעים כמפורש בצו לשם הרחקת הסכנה.

(ב) מקום שאין הסכנה תכופה לא יתן מפקח-עבודה אזורי צו לפי סעיף זה, אלא אם נתן למחזיק במקום העבודה הזדמנות נאותה להשמיע טענותיו.

(ג) צו לפי סעיף זה ייחתם על ידי מפקח-עבודה אזורי ויישלח בדואר רשום, או יימסר לידי המחזיק במקום העבודה או יודבק באופן הנראה לעין במקום העבודה. טעות בנקיבת שמו של המחזיק לא תפגע בחוקיות של צו שנמסר או שהודבק כאמור.

(ד) מפקח עבודה ראשי רשאי להסמיך בכתב מפקח עבודה פלוני בסמכויות הנתונות למפקח עבודה אזורי לפי סעיף זה.

7. תוקף צו בטיחות (תיקון: תשכ"ט, תשמ"ב)

(א) צו לפי סעיף 6 יעמוד בתקפו כל עוד לא בוטל על ידי מפקח-עבודה אזורי, או על ידי מפקח-העבודה הראשי, או על ידי בית-דין אזורי כמשמעותו בחוק בית-הדין לעבודה, תשכ"ט-1969 (להלן - **בית דין אזורי לעבודה**), על פי בקשה שהוגשה על ידי המחזיק במקום העבודה.

(ב) נאסר בצו לפי סעיף 6 שימוש במכונה, במתקן ובציוד בחומר עד שהורחק גורם הסכנה והודיע המחזיק במקום העבודה כי הורחק גורם הסכנה, יבחון מפקח-עבודה את המצב תוך שני ימים מאז נתקבלה ההודעה על ידי מפקח-עבודה אזורי או על ידי מפקח העבודה שנתן את הצו לאחר שהוסמך לפי סעיף 6(ד).

8. ביצוע צו בטיחות

- (א) ניתן צו לפי סעיף 6, רשאי מפקח-עבודה, בעזרת המשטרה, להשתמש בכוח במידה הדרושה לביצוע הצו.
- (ב) לא קויים צו שניתן לפי סעיף 6, דין המחזיק במקום העבודה שניתן עליו הצו - מאסר שנה אחת או קנס 2000 לירות או שני הענשים כאחד, וכן קנס נוסף של 50 לירות, לכל יום שבו נמשכת העבירה.
- (ג) מתן צו לפי סעיף 6 וביצועו אין בהם כדי לפטור מאחריות פלילית או אזרחית לפי כל דין אחר.

8א. צו שיפור (תיקון: תשמ"ב)²

(א) נוכח מפקח עבודה אזורי, או מפקח עבודה שהוא הסמיך לענין סעיף זה, כי במקום עבודה פלוני לא מקויימת הוראת חיקוק שעניינה בטיחותם, בריאותם, גיהותם או רווחתם של בני אדם העובדים בו או הנמצאים בו לצורך עיסוקם או משלח ידם, רשאי הוא בצו (להלן - **צו שיפור**), לחייב את המחזיק במקום העבודה לנקוט בצעדים שיפרט בצו לשם קיומה של אותה הוראת חיקוק תוך תקופה שיקבע בצו ושלא תפחת מארבעה עשר ימים; הוראות סעיף 6(ג) יחולו גם על צו שיפור; היה ביצועו של החיקוק בידי כל שר למעט שר העבודה והרווחה, ימציא המפקח העתק מצו השיפור לאותו שר או למי שהשר מינה לכך.

(ב) המחזיק במקום העבודה יודיע בכתב למפקח העבודה האזורי על ביצוע צו השיפור תוך שבעה ימים לאחר תום התקופה שנקבעה בצו לביצועו.

8ב. ערעור (תיקון: תשמ"ב)²

המחזיק במקום העבודה רשאי לערער על צו שיפור לפני בית הדין האזורי לעבודה שבתחומו נמצא מקום העבודה תוך שבעה ימים מיום שנמסר לו הצו באחת הדרכים המנויות בסעיף 6(ג), ומשערער כך רשאי הוא לבקש מבית הדין שורה על דחיית ביצוע הצו, כולו או חלקו.

8ג. עונשין וקנס מינהלי (תיקון: תשמ"ב)

- (א) מי שחייב לקיים צו שיפור, ולא עשה כן, דינו -
- (1) מאסר ששה חדשים או קנס 500,000 שקלים;
- (2) קנס נוסף 5,000 שקלים, לכל יום שבו לא קויים צו השיפור.
- (ב) נוכח מפקח עבודה אזורי, בין עקב אי קבלת הודעה כנדרש בסעיף 8א(ב) ובין כל דרך אחרת, כי צו שיפור לא בוצע במלואו, רשאי הוא לקבוע זאת בתעודה חתומה בידו, שבה ציין את מספר הימים שעברו מתום הזמן שנקבע לביצוע הצו עד יום מתן התעודה, ולהטיל קנס מינהלי של עשירית הסכום שאפשר להטילו לפי סעיף קטן (א)(2); מפקח עבודה אזורי רשאי לחזור ולהוציא תעודות כאמור ולהטיל קנס כאמור, עד לביצועו המלא של צו השיפור, ובתעודה חוזרת כאמור יצוין מספר הימים שעברו מיום מתן התעודה הקודמת; התעודה תומצא בדרך שקבע שר העבודה והרווחה בתקנות.
- (ג)² המועד לתשלום קנס מינהלי לפי סעיף קטן (ב) הוא חמישה עשר ימים מיום המצאת התעודה; לא שולם הקנס במועד, יווספו עליו ריבית או הפרשי הצמדה וריבית, לפי הענין, כאמור בסעיף 97 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975.
- (ד)² על הטלת קנס מינהלי לפי סעיף קטן (ב) ניתן לערער לפני בית הדין האזורי לעבודה שבתחומו נמצא מקום העבודה תוך חמישה עשר ימים לאחר המצאת התעודה.
- (ה)² שולם הקנס המינהלי ולא הוגש ערעור עליו, או שהערעור נדחה, יראו כאילו כופרה העבירה לפי סעיף קטן (א).
- (ו)³ החלטת בית הדין האזורי לעבודה בערעור, דינה, לענין הערעור עליה, כדין פסק דין שלו בהליך פלילי.
- (ז)² פקודת המסים (גביה), תחול על גביית קנס מינהלי לפי סעיף זה וניתן לגבותו גם בדרך תובענה אזרחית.

(ח) הוראות סעיף זה אינן גורעות מאחריותו הפלילית של המחזיק במקום עבודה, לפי יתר הוראות חוק זה ולפי כל דין אחר.

8ד. תכנית בטיחות (תיקון: תשמ"ב, תשמ"ט)²

(א) המחזיק במקום עבודה מסוג שקבע שר העבודה והרווחה בתקנות, יכין תכנית בטיחות של מקום העבודה, תוך תקופה שקבע השר בתקנות, ויעדכנה כל אימת שהדבר יידרש עקב שינויים במקום העבודה.

(ב) תכנית בטיחות תכלול הוראות בנושאים אלה ובנושאי בטיחות נוספים שייקבעו בתקנות:

(1) נוהלי הבטיחות, הגיהות והבריאות התעסוקתית במקום העבודה, ונושאי התפקידים בו בתחומים אלה;

(2) נוהלי חירום למצבי סיכון מיוחדים ולמקרי תאונות עבודה.

(ג) שר העבודה והרווחה רשאי לקבוע בתקנות הוראות לענין הכנת תכנית בטיחות, פרטיה, עדכון התכנית והבאתה לידיעת העובדים במקום העבודה; הוראות כאמור לגבי גיהות או בריאות תעסוקתית טעונות התייעצות עם שר הבריאות.

(ד) המחזיק במקום עבודה ימסור למפקח עבודה אזורי, על פי דרישתו בכתב, העתק של תכנית הבטיחות המעודכנת, במועד שנקבע בדרישה.

(ה) מצא מפקח עבודה אזורי ליקוי בתכנית בטיחות, רשאי הוא לדרוש הכנת תכנית בטיחות מתוקנת או חדשה, והוראות סעיף זה יחולו בשינויים המחוייבים.

(ו) מי שלא קיים דרישה לפי סעיף קטן (ד) או (ה), דינו כדין מי שלא קיים צו שיפור, והוראות סעיף 8ג יחולו בשינויים המחוייבים.

(ז) תקנות על פי סעיף זה יותקנו לאחר התייעצות בארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה ובארגון מעבידים שלדעת השר הוא ארגון יציג ונוגע בדבר, ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

(ח) הוראות סעיף זה לא יחולו לגבי מקום עבודה שעיקר עיסוקו ייצור, מילוי, החסנה, הולכה, הובלה או שיווק של גז (להלן - **מפעל גז**).

8ה. מידע והכשרה בטיחותית (תיקון: תשמ"ב)²

שר העבודה והרווחה, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, יקבע בתקנות הוראות בדבר חובת המחזיק במקום עבודה לספק לעובדים בו מידע והכשרה הדרושים למניעת תאונות עבודה או מחלות מקצוע; תקנות כאמור יכול שיהיו כלליות או לפי סוגי מקומות עבודה, ענפי עבודה, מקצועות או אזורים.

8ו. תחולה על מעליות או דרגנועים שאינם במפעל (תיקון: תשמ"ב, תשס"ה)

לענין סעיפים 3, 4 ו-6 עד 8ג, רואים חצרים שאינם חלק ממפעל ומשתמשים בהם במעלית או בדרגנוע, כאילו היו מקום עבודה, וכאילו היה האדם המשתמש בחצרים או תופש אותם למעשה, המחזיק במקום העבודה.

פרק שני : נאמנים, ועדות וממונים על בטיחות

9. הגדרות (תיקון: תשמ"ב)

לענין פרק זה -

"מפעל" - מקום שחלה עליו פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש), התש"ל-1970 כולה או חלקה;

"המעביד" - המחזיק במפעל;

"נאמן-בטיחות" - מי שנאמן לעניני בטיחות או גיהות מכוח הסעיפים 19 או 20.

10. הקמת ועדות בטיחות (תיקון: תשמ"ב)

(א) מפעל שמעבידים בו 25 עובדים לפחות תהיה בו ועדת-בטיחות המורכבת מנציגי העובדים ומנציגי המעביד שווה בשווה; מפעל שמספר העובדים בו פחות מ-25 רשאים העובדים והמעביד להקים ועדת-בטיחות לפי הסכם, ואולם רשאי שר העבודה והרווחה, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, לקבוע בתקנות הוראות בדבר החובה להקים ועדת בטיחות אף במפעל

שמספר העובדים בו פחות מ-25, ובלבד שמספר חברי ועדת הבטיחות במפעל כאמור, לא יעלה על ארבעה; תקנות כאמור יכול שיהיו לפי סוגי מפעלים, ענפי עבודה, מקצועות או אזורים;

(ב) לא קבעו שני הצדדים את אחד מהם את נציגיהם לוועדת הבטיחות או את מקצתם, רשאי מפקח עבודה אזורי לדרוש בכתב מהצד הנוגע בדבר לקבוע את הנציגים תוך המועד שקבע לכך, ומשעשה כן, ישלח העתק מדרישתו לארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה או לארגון מעבידים שלדעת השר הוא נוגע בדבר, הכל לפי הענין; לא קויימה הדרישה, רשאי המפקח למנות חברים בוועדת הבטיחות לפי ראות עיניו, הן מבין עובדי המפעל והן שלא מבין עובדי המפעל, אשר יכהנו עד שייקבעו הנציגים במקומם; שר העבודה והרווחה רשאי לקבוע בתקנות שיעורי שכר בטלה והוצאו שישלם המעביד למי שאינו עובד המפעל ומונה כאמור כחבר בוועדת הבטיחות.

(ג) לא קבע אחד הצדדים את נציגיו לוועדת הבטיחות או את מקצתם, לא יהא בכך כדי לפגוע בכשרה של הועדה לפעול ובתוקף החלטותיה.

11. הרכבת ועדת בטיחות

(א) נציגי העובדים בוועדת-בטיחות יהיו מעובדי המפעל שייבחרו או יתמנו על ידי העובדים בו או על ידי ועד העובדים, הכל כפי שייקבע בתקנות.

(ב) נציגי המעביד בוועדת-בטיחות יתמנו על ידי המעביד, וככל האפשר יהיו ביניהם מנהלי-עבודה ואחראים מטעם המעביד לעניני הבטיחות.

(ג) תקופת-כהונתם של חברי ועדת-בטיחות והסגולות שיש להתחשב בהן בבחירתם או במינויים ייקבעו בתקנות.

12. הודעה על ועדת בטיחות

(א) הוקמה ועדת-בטיחות, ישלח מזכיר הועדה, בהקדם האפשרי ובמכתב רשום הודעה על כך למפקח-עבודה אזורי ויפרש בה שמות חברי הועדה, היושב ראש והמזכיר; באותה דרך יודיע המזכיר למפקח עבודה אזורי על כל שינוי שחל בפרטים שנמסרו בהודעה על הקמת הועדה.

(ב) העתקי הודעות לפי סעיף זה ישלח מזכיר ועדת הבטיחות למוסד המוקם לפי סעיף 26.

13. סדרי עבודה של ועדת בטיחות (תיקון: תשמ"ב)

(א) ועדת בטיחות תבחר מבין חבריה ברוב קולות יושב ראש הועדה. באין רוב כאמור יהיו לוועדת בטיחות שני יושבי ראש, אחד מנציגי המעביד בוועדה שנתמנה על ידיו לכך, והשני מנציגי העובדים בוועדה שייבחר על ידי הנציגים; יושבי ראש הועדה ינהלו את ישיבותיה בתורנות שתקבענה הועדה, וכל אחד מהם רשאי לכנסה. ועדת הבטיחות תמנה את מזכיר הועדה.

(ב) בכל הצבעה בוועדת בטיחות יהיו לנציגי כל צד, בהצביעם פה אחד, מספר קולות שקול נגד קולות נציגי הצד השני.

(ג) מפקח עבודה ונציג המוסד לבטיחות ולגיהות כאמור בפרק השלישי רשאים להשתתף בישיבות ועדת בטיחות ללא זכות הצבעה, בין מיזמתם ובין לפי הזמנת הועדה או חבר בה.

(ד) הועדה תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה במידה שלא נקבעו בחוק זה או בתקנות.

14. חובות וסמכויות של ועדת בטיחות (תיקון: תשמ"ב)

(א) אלה חובותיה וסמכויותיה של ועדת בטיחות:

(1) לברר סיבותיהן ונסיבותיהן של תאונות העבודה במפעל ולהמליץ על אמצעים למניעתן;

(2) לעמוד על תנאי הבטיחות והגיהות, להמליץ על שיפורים ולייעץ בקביעת כללי בטיחות;

(3) לקבל דין וחשבון מנאמני הבטיחות, לבקר ולתאם את פעולותיהם;

(4) להילוות למפקח עבודה בביקוריו במפעל.

(ב) לא קיים מעביד את המלצותיה של ועדת בטיחות כאמור בפסקאות (1) או (2) לסעיף קטן (א), רשאי מפקח עבודה אזורי להורות לו בצו לעשות כן, לאחר שנתן לו הזדמנות להשמיע את דבריו; צו כאמור יעמוד בתקפו כל עוד לא ביטלו מפקח העבודה האזורי, מפקח העבודה הראשי, או בית דין אזורי לעבודה על פי בקשה שהגיש המעביד.

(ג) מי שלא קיים צו לפי סעיף קטן (ב), דינו כדין מי שלא קיים צו שיפור, והוראות סעיף 8 יחולו בשינויים המחוייבים.

15. קשר בין ועדת הבטיחות לבין מפקח עבודה

(א) מפקח עבודה ישלח לוועדת הבטיחות ולועד העובדים במפעל העתק של כל כתב ששלח למעביד בעניני בטיחות וגיהות העלול לסייע לוועדה במילוי תפקידיה.

(ב) מזכיר ועדת הבטיחות ישלח למפקח עבודה אזורי פרוטוקול משיבות הועדה או תמצית ממנו.

16. פגיעה בכלל בטיחות

(א) ועדת בטיחות רשאית להמליץ לפני המעביד על אמצעים משמעותיים נגד עובד שאינו מקיים כללי בטיחות, מפורשים או מקובלים ומעביד רשאי לנקוט באמצעים שהומלץ עליהם ובכללם אמצעים אלה:

(1) ניכוי משכרו - אך לא יותר משכר שבוע;

(2) הפסקת עבודתו עד שבועיים ימים;

(3) במקרים מיוחדים המצדיקים זאת - העברה לתפקיד מתאים אחר שמידת הסיכון בו קטנה יותר, ובאין אפשרות של העברה - פיטורין.

(ב) סכום שניכה מעביד משכרו של עובד לפי סעיף קטן (א) יעמידו המעביד לרשות ועדת הבטיחות. על מנת שתשתמש בו לקידום תנאי הבטיחות או לשיפור הגיהות או הרווחה במפעל, שאין המעביד חייב בהם על פי חיקוק.

17. חובות המעביד כלפי ועדת בטיחות (תיקון: תשמ"ב)

(א) המעביד -

(1) יקל על ועדת בטיחות במילוי תפקידיה;

(2) לא יפגע בתנאי עבודתו ובמעמדו בעבודה של חבר ועדת בטיחות בשל פעולותיו כחבר הועדה, ולא יפטרו בשל כך; התערורו חילוקי דעות בין חבר הועדה ובין מעביד בקשר למעשה של המעביד כאמור, רשאי חבר הועדה לפנות לשר העבודה והוא יחליט בענין לאחר שנתן הזדמנות לצדדים להשמיע טענותיהם, והחלטתו תהיה סופית; לא ייזקק שר העבודה לפנייה של חבר ועדת בטיחות שפוטר כאמור שנעשתה כתום שלושים יום מיום הפיטורין.

(ב) שר העבודה והרווחה רשאי, באישור ועדת העבודה והרווחה של

הכנסת, לקבוע בתקנות הוראות בדבר דרכי סיוע של המעביד לוועדת בטיחות במילוי תפקידיה; תקנות כאמור יכול שיהיו כלליות או לפי סוגי מפעלים, ענפי עבודה, מקצועות או אזורים.

18. העברת סמכויות (תיקון: תשמ"ב)

שר העבודה רשאי להעביר סמכויותיו לפי סעיף 17(א), והודעה על כך תפורסם ברשומות.

19. נאמני בטיחות במפעל שקיימת בו ועדת בטיחות

מפעל שקיימת בו ועדת בטיחות, יהיו נציגי העובדים בוועדה, וכן עובדים אחרים שמינתה הועדה, הנאמנים לעניני בטיחות וגיהות באותו מפעל.

20. נאמני בטיחות במפעל שאין בו ועדת בטיחות

(א) מפעל שאין בו ועדת בטיחות רשאים העובדים לבחור מביניהם או למנות נאמנים לעניני בטיחות וגיהות במספר שיאושר על ידי מפקח עבודה אזורי.

(ב) דרך בחירתם או מינוים של נאמנים לפי סעיף קטן (א), תקופת כהונתם והסגולות שיש להתחשב בהן בבחירתם או במינוים, ייקבעו בתקנות.

21. הודעה על נאמן בטיחות ותחילת כהונתו

מי שנבחר או נתמנה נאמן בטיחות וקיבל על עצמו את התפקיד יודיע על כך בכתב למעבידו, ואם יש ועד עובדים במקום, יאשר הועדה את ההודעה; העתק ההודעה יישלח על ידי המעביד בדואר רשום למפקח עבודה אזורי ותחילת כהונתו של הנאמן תהיה מתאריך מתן ההודעה למעביד.

22. חובות וסמכויות של נאמן בטיחות

ואלה חובותיו וסמכויותיו של נאמן בטיחות:

- (1) לעמוד על תנאי הבטיחות והגיהות ולפעול למען שיפורם;
- (2) להדריך את העובדים ולייעץ להם בכל הנוגע לשיפור הבטיחות והגיהות;
- (3) להודיע בכתב למעביד או לבא-כוחו על ליקויים בשטח הבטיחות והגיהות; העתק מכתב ההודעה יימסר ביד או בדואר רשום למפקח עבודה אזורי;
- (4) לעיין בכל פנקס, תעודה, דין-וחשבון או כל מסמך אחר הנוגעים לבטיחות ולגיהות שחובה לנהלו, לקיימו או להגישו לפי חיקוק שביצעו ביד שר העבודה;
- (5) להילוות למפקח עבודה בביקוריו במפעל.

23. חובות המעביד

המעביד -

- (1) יתן לנאמן הבטיחות את ההקלות הנאותות למילוי תפקידו ויעודד אותו בפעולותיו;
- (2) ינקוט באמצעים מתאימים לתיקון ליקויים שעליהם נמסרה לו הודעה כדין על ידי נאמן בטיחות, ואם לא עשה כן ימסור לנאמן הבטיחות, תוך זמן מתקבל על הדעת, הודעה מנומקת בכתב וישלח העתק הודעתו במכתב רשום למפקח עבודה אזורי.

24. הגנה על נאמן בטיחות (תיקון: תשמ"ב)

לא יפגע המעביד בתנאי עבודתו של נאמן בטיחות ובמעמדו בעבודה ולא יפטר או בשל פעולותיו כנאמן בטיחות; הוראות סעיף 17(א)(2) יחולו, בשינויים המחוייבים לפי הענין, על חילוקי דעות בין נאמן בטיחות לבין מעביד בקשר למעשי המעביד כאמור.

25. ממונה על בטיחות (תיקון: תשמ"ט)³

(א) שר העבודה רשאי, בין דרך כלל בתקנות ובין בהודעה מיוחדת בכתב, להורות למעביד על מינוי אדם מאומן כראוי להיות הממונה על הבטיחות במפעל על מנת שעיקר תפקידו יהיה בכך. הוראה כאמור לגבי מפעל גז כמשמעותו בסעיף 8ד(ח) תינתן לאחר התייעצות עם שר האנרגיה והתשתית.

(ב) לא יתן שר העבודה הודעה מיוחדת על פי סעיף קטן (א), אלא אם ראה שהיקף המפעל ותהליך העבודה ומידת הסיכון מצדיקים זאת, ולאחר שהתייעץ במועצת המוסד המוקם לפי סעיף 26.

(ג) שר העבודה רשאי לקבוע, בתקנות, הוראות בדבר מינוי ממונה על בטיחות ופסילתו, בדבר חובותיו כלפי מפקח עבודה וועדת בטיחות ובדבר העונש שיהיה צפוי לו באי-מילוי חובותיו.

פרק שלישי: המוסד לבטיחות ולגיהות

26. המוסד לבטיחות ולגיהות

- (א) מוקם בזה מוסד לבטיחות ולגיהות (להלן - **המוסד**), שמטרתו לקדם את תנאי הבטיחות בעבודה והגיהות המקצועית.
- (ב) המוסד הוא גוף מואגד ורשאי להתקשר בחוזים, לרכוש, להחזיק ולהעביר נכסים ולהיות צד בכל משא ומתן, בין משפטי ובין אחר.

27. פעולות המוסד

המוסד -

- (1) ינהל פעולות הסברה;
- (2) יערוך ויפרסם מחקרים;
- (3) יסייע לבחירת נאמני בטיחות ולהקמתן של ועדות בטיחות, ידריכם ויעודדם בפעולתם, ולפי בקשת ועדת בטיחות או חלק מחבריה ישלח, במידת האפשר, נציג לשיבות הועדה;
- (4) יסייע לשירות הפיקוח בפעולותיו;
- (5) יעץ לשר העבודה בענינים כלליים הנוגעים לבטיחות ולגיהות;
- (6) יהא רשאי להעניק תעודת הצטיינות למצטיינים בשטח הדאגה לבטיחות ולגיהות במפעל.

28. מועצת המוסד⁴

- (א) הרשות העליונה של המוסד היא מועצת המוסד (להלן - **המועצה**), שחבריה יהיו נציגי העובדים והמעבידים שווה בשווה, נציגי הממשלה ונציגי מוסדות, שהם, לדעת שר העבודה, נוגעים בדבר.
- (ב) חברי המועצה יתמנו על ידי שר העבודה, ובלבד שנציגי העובדים במועצה יתמנו לאחר התייעצות בארגון העובדים הארצי המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה ונציגי המעבידים יתמנו לאחר התייעצות בארגונים ארציים של מעבידים, שלדעת השר, הם רפרזנטטיביים ונוגעים בדבר.
- (ג) שר העבודה יקבע, בתקנות, הוראות בדבר תקופת כהונתה של המועצה והתנאים להפסקת החברות בה.
- (ד) הודעה על הרכב מועצת המוסד תפורסם ברשומות.

29. ועדות

המועצה רשאית למנות מבין חבריה או שלא מבין חבריה, ועדות קבועות או זמניות, ולקבוע את תפקידיהן ולהעביר להן מסמכיותיה.

30. יושב ראש המועצה

שר העבודה, ובהעדרו - מי שנתמנה לכך על ידיו - יהיה יושב ראש המועצה.

31. נוהל

המועצה תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה במידה שלא נקבעו בתקנות.

32. מינהלת המוסד

- (א) המוסד יתנהל על ידי מינהלה שחבריה יהיו נציגי הממשלה במועצה, שיתמנו למנהלה על ידי שר העבודה, ונציגי עובדים ומעבידים במועצה שווה בשווה, שמספרם ייקבע על ידי המועצה ושייבחרו למינהלה על ידי נציגי העובדים במועצה ועל ידי נציגי המעבידים במועצה, כל סוג לחוד ובהצבעה נפרדת.
- (ב) לנציגי הממשלה במינהלה הנוכחים בישיבה ומצביעים פה אחד יהיה מספר קולות שקול כנגד קולות יתר חברי המינהלה הנוכחים בישיבה ומצביעים.
- (ג) המינהלה תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה במידה שלא נקבעו בתקנות.

33. תקציב המוסד

- (א) המינהלה תכין הצעת תקציב שנתי למוסד ותגישו למועצה בתאריך שתקבע המועצה.
- (ב) המועצה תדון בהצעת התקציב ותעבירה, בצירוף הערותיה והמלצותיה, לאישור שר העבודה.
- (ג) שר העבודה רשאי לאשר את התקציב כפי שהוצע או בשינויים שימצא לנכון, לאחר בירור עם המינהלה.

34. הכנסות המוסד

תקציבו של המוסד יכוסה מהקצבת אוצר המדינה, ומהקצבת ארגוני עובדים ומעבידים שיש להם נציגים במועצה. כן רשאי המוסד לקבל תרומות והכנסות מארגון שוחריו ומפרסומים ומפעולות אחרות.

34א. משלוח מסמכים למוסד (תיקון: תשמ"ב)

לפי דרישת המוסד, מי שחייב לשלוח למפקח עבודה אזורי מסמך לפי סעיפים 15(ב), 21 או 23, ישלח העתק ממנו גם למוסד.

פרק שלישי 1: פעולה מונעת ומחקר בבריאות ובבטיחות בעבודה (תיקון: תשנ"ז)

34ב. פעולה מונעת ומחקר בתחום הבריאות והבטיחות בעבודה (תיקון: תשנ"ז)

(א) משרד העבודה והרווחה יבצע, באמצעות קופת חולים כמשמעותה בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, או באמצעות גוף אחר, פעולה מונעת ומחקר בתחום הבריאות והבטיחות בעבודה (להלן - **פעולות**), הכל מסוגים, במקומות, במועדים, בדרכים ובהיקף שיקבע שר העבודה והרווחה, ובלבד שסך כל ההוצאה הכספית למימון הפעולות לא יעלה בשנת כספים פלונית, על סך של 32 מיליון שקלים חדשים שיוקצו בתקציב משרד העבודה והרווחה.

(ב) הסכום האמור בסעיף קטן (א) יעודכן בכל שנה לפי מדד השכר הממוצע, המשמש לעדכון תקציב המדינה לענין תחום ביטוח לאומי, ותיוסוף לו תוספת בסכום שיוקצה למטרה זו מדי שנה בתקציב משרד העבודה והרווחה.
פרק רביעי: שונות

35. שמירת סוד

לא יגלה מומחה הפועל מכוח סעיף 5 או עובד המוסד כל דבר שהגיע לידיעתם בתוקף תפקיד לפי חוק זה, אלא תוך כדי מילוי חובה המוטלת עליהם לפי דין.

36. עונשין (תיקון: תשמ"ב)

(א) מי שעשה אחד מאלה:

(1) הפריע למפקח עבודה מהשתמש בסמכויותיו; או

(2) סירב להשיב למפקח עבודה על שאלה שהוא חייב להשיב עליה; או

(3) עבר על הוראות סעיף 35;

דינו - מאסר ששה חדשים או קנס 500 לירות, או שני העונשים כאחד.

(ב) מעביד שעבר על הוראות הסעיפים 16(ב) או 23(2) או שמסר ללא יסוד מספיק הודעה, לפי סעיף 7(ב), למפקח לעבודה אזורי על הרחקת גורם סכנה, או שלא מילא אחרי הוראה על פי סעיף 25(א), דינו - קנס 500 לירות.

(ג) מי שלא שלח למפקח עבודה אזורי או למוסד הודעה או מסמך, או העתק מאלה, והוא חייב לעשות זאת לפי חוק זה, דינו - קנס 500 לירות.

(ד) מי שלא קיים הוראה של מפקח עבודה שניתנה לפי סעיף 3(7) או שעבר על הוראות סעיף 8(א), דינו - מאסר ששה חדשים או קנס 50,000 שקלים.

(ה) נעברה עבירה לפי חוק זה או תקנות לפיו בידי חבר-בני-אדם, מואגד או בלתי מואגד, יאשם בה כל מי שבעת ביצועה היה מנהל פעיל, בא-כוח או שותף פעיל בחבר, זולת אם הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו ושנקט כל האמצעים הנאותים כדי להבטיח קיום הוראות החוק והתקנות לפיו.

37. העברה מכהונה

נאמן בטיחות או חבר ועדת בטיחות שלא מילא את החובות המוטלות עליו על פי חוק זה או שהשתמש לרעה בסמכויותיו או שהתיר במילוי חובותיו, רשאי מפקח העבודה הראשי להעבירו מכהונתו אולם לגבי נאמן בטיחות לא יעשה כן מפקח

העבודה הראשי אלא לאחר שהתייעץ בועד העובדים במפעל, אם ישנו, ולגבי חבר ועדת בטיחות שהוא נציג המעביד לא יעשה כן, אלא לאחר שהתייעץ במעביד.

38. משלוח חנים בדואר

כל הודעה או מסמך לפי חוק זה, או העתק מאלה, מותר לשלוח למפקח עבודה אזורי במשלוח חנים בדואר רשום, במעטפה שרשום עליה "פיקוח על עבודה".

39. קיום מינויים

(א) מי שנתמנה להיות מפקח לפי פקודת מחלקת העבודה, 1943, רואים אותו כאילו נתמנה להיות מפקח עבודה לפי חוק זה. (ב) מי שנתמנה להיות מפקח עבודה לפי חוק זה, או שרואים אותו כאילו נתמנה לכך, ייחשב לענין כל חיקוק שביצעו בידי שר העבודה כאילו נתמנה להיות מפקח או מפקח עבודה לענין אותו חיקוק. הוראות סעיף קטן זה חלות בשינויים המחוייבים לפי הענין, לגבי מפקח ראשי.

40. הגבלת תחולה

בהתייעצות עם שר הבטחון רשאי שר העבודה לקבוע בתקנות סייגים לתחולת חוק זה לגבי מפעלי משרד הבטחון.

41. ביטול

בטלים -

(1) הסעיף 4(2), 5(ד) ו-10 לפקודת מחלקת העבודה, 1943;

(2) הסעיפים 39 ו-40 לפקודת בתי חרושת, 1946.

42. שמירת דינים (תיקון: תשמ"ב)

(א) חוק זה בא להוסיף על האמור בכל חיקוק אחר ולא לגרוע ממנו; קיום חובה לפי חוק זה והתקנות לפיו, אינו פוטר מקיום חובה לפי חיקוק אחר.

(ב) הורשע אדם על עבירה לפי חוק זה או שילם קנס מינהלי, אין בכך כדי לפטרו מחובותיו על פי חוק זה והתקנות לפיו.

43. תקנות

שר העבודה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, בהתייעצות עם מועצת המוסד, להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.

44. הוראות מעבר (תיקון: תשנ"ז, תשנ"ח)

(א) פרק ג' בתקנות מס מקביל (שירותי בריאות בעבודה), התשל"ג-1973 (להלן - **התקנות**), כנוסחו ביום כ"א בטבת התשנ"ז (31 בדצמבר 1996), יראו אותו כאילו הותקן, בשינויים המחוייבים, לפי סעיף 34ב, בכל הנוגע לתקופה המתחילה ביום כ"ב בטבת התשנ"ז (1 בינואר 1997).

(ב) בתקופה שמיום כ"ב בטבת התשנ"ז (1 בינואר 1997), ועד יום כ"ה בסיון התשנ"ז (30 ביוני 1997), ימשיך המוסד לביטוח לאומי לשלם עבור הפעולות מתוך הכספים שיעביר אליו לצורך כך משרד העבודה והרווחה בהתאם לאמור בתקנות.

(ג) על אף האמור בסעיף 34ב יוממו הפעולות בשנת הכספים 1997 גם מיתרת הסכום השווה ל-1% מסכום התקבולים שגבה המוסד לפי חוק מס מקביל, התשל"ג-1973, בשנת הכספים 1996, ואשר לא נוצלה למימון הפעולות בתקופה שמיום ט' בטבת התשנ"ו (1 בינואר 1996) ועד יום ב' בטבת התשנ"ח (31 בדצמבר 1997).

(ד) המוסד לביטוח לאומי יעביר למשרד העבודה והרווחה את הסכום האמור בסעיף קטן (ג) מתוך התקבולים שגבה כאמור, למימון הפעולות עד יום ה' בשבט התשנ"ח (1 בפברואר 1998).

---

¹ ס"ח תשי"ד, 202; תשכ"ט, 78; תשמ"ב, 162, 205; תשמ"ו, 36; תשמ"ט, 113; תשנ"ז, 44; תשנ"ח, 92; תשס"ה, 693.

² סעיף 36 לחוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1989 (ס"ח תשמ"ט, 114) קובע תחילת תיקון סעיפים 8 ד (ח) ו-25 (א) ביום 1.12.89.

- ³ (א) פורסמו הודעות לפי סעיף 1, בדבר תפקידי שירות הפיקוח על העבודה, המטילים עליו את הפיקוח על קיום של: חוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958 (י"פ תשנ"ב, 36);
חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987 (י"פ תשנ"ב, 4053); חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987 (י"פ תשנ"ד, 2960); חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951 (י"פ תשנ"ד, 2960); חוק עבודת הנוער, התשי"ג-1953 (י"פ תשנ"ד, 2960);
- (ב) פורסמה הודעה לפי סעיף 1 (י"פ תשנ"ב, 4053) המטילה על ארגון הפיקוח על העבודה את הפיקוח על קיומו של חוק שכר מינימום, התשט"ז-1987.
- (ג) פורסמה הודעה לפי סעיף 1 (י"פ תשנ"ד, 2960) המטילה על ארגון הפיקוח על העבודה את הפיקוח על קיומו של חוק הנוער, התשי"ד-1954.
- ⁴ פורסמה הודעה לפי סעיף 28(א) (י"פ תשס"א, 869; תשס"ח, 2557) על המוסדות הנוגעים בדבר.
-